

## РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКІВ ЛІТЕРАТУРИ У ВІСНИКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ХПІ»

Укладач: *М. І. Безменов*, канд. техн. наук, проф.

### 1 ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ

Основний список літератури оформлюється відповідно до вимог «ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [1] і «ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)» [2] з можливим використанням скорочень згідно зі стандартами «ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ)» [3], «ГОСТ Р 7.0.12–2011. Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на русском языке. Общие требования и правила» [4], «ДСТУ 7093:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD) ГОСТ 7.11–2004 (ИСО 832:1994).» [5], «ДСТУ 6095:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88-2003, MOD)» [6].

Кожне посилання надається в окремому рядку, на початку якого вказується номер посилання з крапкою і пробілом.

Кожне посилання **поділяється на зони**, які відділяються одна від одної **крапкою**.

• При посиланні на **видання в цілому** (книгу, реферат дисертації, дисертацію тощо) структура опису має такий формат:

Заголовок. *Назва* / Відомості про відповідальність. Відомості про повторність видання. Вихідні дані. Том. Обсяг.

Заголовок – містить прізвище та ініціали автора (або ім'я, якщо воно використано безпосередньо в джерелі інформації). Ініціали розділяються пробілом; при цьому не допускається перенесення ініціалів на інший рядок по відношенню до прізвища і розрив ініціалів (для запобігання цього використовувати нерозривний пробіл). За можливістю вказується інформація про **ВСІХ** авторів. Заголовок може бути відсутнім. У цьому разі у відомостях про відповідальність надається інформація про редактора (редакторів) видання.

*Назва* – може складатися з основної назви та відомостей, що доповнюють основну назву. Скорочення слів у основній назві заборонено. У разі наявності відомостей, що доповнюють основну назву, вони відокремлюються від основної назви **двокрапкою і пробілом** (Безменов М. І. Вступ до інформатики: навч. посіб.). При наявності декількох доповнюючих відомостей вони також розділяються **двокрапкою і пробілом**. Вирізняється *курсивом*. При відсутності Відомостей про відповідальність назва закінчується крапкою.

Відомості про відповідальність – інформація про осіб (редактор, перекладач тощо) і/або організації, які брали участь у створенні документа. При їх наявності вони відокремлюються від назви косою рискою, оточеною з обох боків пробілами; при їх відсутності назва повинна закінчуватися крапкою. У цій зоні ініціали повинні передувати прізвищу (наприклад, ред. Дж. Вэн Райзин). При наявності декількох додаткових відомостей вони розділяються крапкою з комою. **Цю зону можна опускати**, але вона є обов'язковою у разі відсутності заголовку.

Відомості про повторність видання – інформація про зміни й особливості цього видання відносно попереднього (Вид. 2-ге.). **Цю зону можна опускати**.

Вихідні дані – відомості про місце (місто) видання, видавництво (видавця) та рік випуску документа. Місце видання вказується **без скорочення**. При посиланні на збірку назву видавництва можна не вказувати. При наявності назви видавництва вона відокремлюється від місця видання двокрапкою з пробілом; у інших випадках як роздільник використовується кома з пробілом. Назва видавництва вказується з великої літери без лапок і додаткових пояснень. Якщо видавництво не має власної назви і є складовою деякої установи, то після скорочення «Вид-во» або «Изд-во» надається назва установи, складовою якої є видавництво (у родовому відмінку з можливим використанням скорочень). Наприклад:

Київ: Наук. думка, 2012.

Москва: Вильямс, 2016.

Том (порядковий номер тому, номера або випуску) – у разі посилання на публікацію з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа. При цьому використовувати скорочення – Т. (Vol. – від *англ.* Volume чи Bd. – від *нім.* Band), № (No.– від *англ.* Number чи Nr. – від *нім.* Numer), Вип. (Вып. від *рос.* Выпуск або Iss.– від *англ.* Issue), Ч. (P. – від *англ.* Part чи T. – від *нім.* Teil) з наступним пробілом. Порядковий номер від скорочення **не відривати** (використовувати нерозривний пробіл).

Обсяг – кількість сторінок; далі вказується скорочення слова «сторінок» (с. або р. – від *англ.* pages чи S. – від *нім.* Seiten). Скорочення на наступний рядок **не переносити** (використовувати нерозривний пробіл).

• При посиланні на **складник книги** (тези доповіді, статтю в збірці тощо) структура опису має такий формат:

Заголовок. Основна назва. *Назва документа*. Вихідні дані. Том. Місцезнаходження. Код.

Заголовок – див. вище.

Основна назва – назва статті (без використання скорочень).

Назва документа – може складатися з основної назви документа, де скорочення є неприпустимими, і доповнюючих відомостей, у яких рекомендується використовувати скорочення. Вирізняється *курсивом*.

Вихідні дані – див. вище. Назва видавництва може бути відсутня.

Том – див. вище.

Місцезнаходження – діапазон сторінок з роздільником у вигляді тире, не оточеного пробілами. Наводиться після скорочення слова «Сторінки» (а саме С. для україно- або російськомовного джерела інформації чи Р. або S. для англо- або німецькомовного джерела). Якщо джерело інформації міститься на одній сторінці, то вказується не діапазон, а номер сторінки. Скорочення і наступна цифра поділяються нерозривним пробілом.

Код – код doi (зазначається тільки при його наявності у форматі doi: код).

• При посиланні на **статтю в журналі** структура опису має такий формат:

Заголовок. Основна назва. *Назва журналу*. Рік. Том. Місцезнаходження. Код.

Заголовок – див. вище.

Основна назва – назва статті (скорочення заборонені).

Назва журналу – можливе використання скорочень (особливо при посиланні на закордонні журнали, де це є загальноприйнятим). Вирізняється *курсивом*.

Рік – рік випуску.

Том – інформація про том (Т. або Vol. чи Bd.), номер (№ або no. чи Nr.), випуск (вип., вып. або iss.). У разі наявності декількох елементів вони відокремлюються один від одного комою з пробілом; числове значення відокремлюється від скорочення нерозривним пробілом.

Місцезнаходження – див. вище.

Код – див. вище.

• При посиланні на **електронний ресурс локального доступу** структура опису має формат, аналогічний наведеним раніше, але після вихідних даних подаються відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та вид носія інформації (наприклад, 1 електронний оптичний диск). У дужках можна (не обов'язково) подавати відомості про вид оптичного диска (CD-R, CD-RW, DVD-R тощо).

• При посиланні на **електронний ресурс віддаленого доступу (Інтернет-ресурс)** структура опису має формат, аналогічний відповідному ресурсу з тих, що наведені вище, але наприкінці наводиться примітка, формат якої такий:

Дата оновлення: ЧЧ.ММ.РРРР. URL: доступ (дата звернення: ЧЧ.ММ.РРРР).

Тут елемент доступ – це протокол доступу та електронна адреса **без вирізнення підкреслюванням** (замість аббревіатури URL можна використовувати аббревіатуру URI); перенесення частини електронної адреси на наступний рядок здійснюється тільки **після** зворотної косої риски. Елемент Дата оновлення може бути відсутній.

## 2 ОФОРМЛЕННЯ ТРАНСЛІТЕРОВАНОГО СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ

### 2.1 Загальні зауваження

Список літератури у поданні латиницею за допомогою транслітерації орієнтується на стиль Harvard у відповідності до рекомендацій, наведених у [7], з невеликими відхиленнями від цього стилю:

- кількість авторів не обмежується трьома, а вказуються, по можливості, усі автори;
- перед ініціалами не ставиться кома;
- назва не береться в лапки;
- рік видання переноситься в кінець.

#### Особливості оформлення:

- номери посилань у References повинні співпадати з номерами відповідних посилань у основному списку літератури; номер посилання супроводжується крапкою і **нерозривним** пробілом;
- подання у References тільки транслітерованого (без перекладу) опису неприпустиме;
- описи, що вже виконані латиницею (насамперед, англійською мовою), не транслітеруються, але подаються за вказаними нижче правилами;
- замість лапок у вигляді «ялинок» використовувати прямі лапки ("), а замість апострофа у вигляді верхньої коми використовувати прямий апостроф (');
- кожен опис складається з декількох полів, окремі складові яких поділяються комою з пробілом;
- поля розділяються крапкою з пробілом;

- у першому полі вказуються прізвища та ініціали **ВСІХ** авторів із відділенням відомостей про окремих співавторів комою з пробілом; між прізвищем та ініціалами, а також між ініціалами ставиться **нерозривний** пробіл;

- у описі книги при відсутності відомостей про автора (колектив авторів) вказуються відомості про редактора або редакторів; у цьому разі наприкінці після коми і пробілу вказується, про кого йдеться – про редактора (ed.) або про редакторів (eds.);

- назва публікації подається у двох варіантах – спочатку в поданні латиницею за допомогою транслітерації, а потім у квадратних дужках у перекладі англійською; два варіанти назви розділяються пробілом без додаткових роздільників;

- у назву публікації (насамперед, книги) включаються (у разі їх наявності) підзаголовки, кількість томів, номер тому тощо;

- місце видання (місто) подається в перекладі англійською;

- назва видавництва подається у транслітерації (якщо видавництво має назву) або в перекладі англійською (якщо це заклад); після назви видавництва через пробіл подається скорочення Publ.;

- інформація про сторінки супроводжується одним із скорочень p. або pp. залежно від того, про що йдеться (про номер сторінки, кількість сторінок або діапазон сторінок);

- при перекладі англійською дозволяється використання загальноприйнятих англійських скорочень; наприклад, U. – University (університет), J. – Journal (журнал), Proc. – Proceedings (праці), Int. – International (міжнародний), Symp. – Symposium (симпозіум), Conf. – Conference (конференція) тощо;

- для отримання подання інформації транслітерацією використовувати конвертори <http://translit.kh.ua/> (Українська транслітерація – онлайн конвертор) та <http://translit.ru/> (Транслит по-руски) із вибором варіанта конвертування BGN.

## 2.2 Формати і приклади опису окремих видів посилань

### 2.2.1 Опис книги

#### Формат опису

Прізвища, Ініціали. *Назва книги у транслітерації* [Назва книги в перекладі англійською]. Місце видання, Видавництво, рік видання. Кількість сторінок p.

#### Примітки

- Назва книги у транслітерації вирізняється *курсивом*.

- При посиланні на окремий том багатотомного видання номер тому і його назва вказуються у другому полі після основної назви.

### 2.2.2 Опис перекладної книги

#### Формат опису

Прізвища, Ініціали. *Назва книги у транслітерації* [Назва книги в перекладі англійською]. Місце видання, Видавництво, рік видання. Кількість сторінок p.

#### Примітки

- Рекомендується вказувати справжні англомовні прізвища авторів, взявши дані, наприклад, із Internet.

- Якщо можна виявити оригінал, за яким робився переклад, то краще навести опис саме його, слідом за яким у круглих дужках навести звичайний опис перекладу із зазначенням мови (Ukr. ed.: або Russ. ed.): із крапкою після дужок. У цьому разі **обидва** варіанти назви вирізняються *курсивом*.

### 2.2.3 Опис статті з журналу

#### Формат опису

Прізвища, Ініціали. Назва статті у транслітерації [Назва статті в перекладі англійською]. *Назва журналу*. Рік, номер тому, номер журналу, pp. діапазон сторінок. doi: код

#### Примітки

- Назва журналу подається у транслітерації і вирізняється *курсивом*.

- Якщо назва журналу має підзаголовок, то повинен бути вказаний і підзаголовок.

- Номер тому (якщо він є) зазначається після скорочення vol. з нерозривним пробілом, а власне номер – після скорочення no. і нерозривного пробілу.

- Діапазон сторінок вказується через тире після скорочення pp. та пробілу.

- Код DOI вказується тільки при його наявності.

## 2.2.4 Опис статті з триваючого видання (збірника праць)

### Формат опису

Прізвища, Ініціали. Назва статті у транслітерації [Назва статті в перекладі англійською]. Назва збірника у транслітерації [Назва збірника в перекладі англійською]. Місце видання, Видавництво, рік видання, номер, pp. діапазон сторінок.

### Примітки

- У назву збірника входить і його уточнення (наприклад, назва серії).
- Назва збірника у транслітерації друкується *курсивом*, а його переклад – прямим шрифтом.
- Якщо назва збірника має підзаголовок, то він повинен бути вказаний.
- З метою економії місця можна не вказувати назву статті у транслітерації, але зазначення її перекладу є обов'язковим (у квадратних дужках).
- Номер вказується після скорочення по. і нерозривного пробілу.
- Якщо у збірнику прийнята нумерація випусків, то замість скорочення по. може бути зазначено слово issue (випуск).
- Діапазон сторінок вказується через тире після скорочення pp. та нерозривного пробілу. Якщо матеріали займають одну сторінку, то замість діапазону вказується номер сторінки після скорочення p. та нерозривного пробілу.
- Якщо назву статті у транслітерації не зазначено, то після вихідних даних у круглих дужках обов'язково вказується мова, якою написана стаття (In Ukrainian або In Russian).

## 2.2.5 Опис матеріалів конференції

### Формат опису

Аналогічний формату опису статті з триваючого видання.

### Примітки

- У перекладі назви збірника англійською зазвичай активно використовуються скорочення і великі літери на початку іменників і прийменників.
- Назва видавництва зазвичай не вказується.

## 2.2.6 Опис посилання на Internet-ресурс

### Формат опису

Прізвища, Ініціали (або колективний автор). Назва у транслітерації [Назва в перекладі англійською]. Available at: URL-адреса (дата звернення)

### Примітки

- Назва у транслітерації вирізняється *курсивом*.
- URL-адреса наводиться після Available at: і пробілу.
- Дата звернення наводиться в круглих дужках після слова accessed у форматі 00.00.0000
- Перенесення частини Internet-адреси на новий рядок здійснюється **після зворотної косої риски**.

## 2.2.7 Опис дисертації

### Формат опису

Прізвище, Ініціали. Назва дисертації у транслітерації [Назва дисертації в перекладі англійською]. Місце видання, Видавництво, рік видання. Кількість сторінок p.

### Примітки

- Назва дисертації складається з двох розділених крапкою і пробілом складових – власне назви і зазначення виду дисертації.
- Назва дисертації у транслітерації вирізняється *курсивом*.
- Видавництво може не вказуватися.

## 2.2.8 Опис автореферата дисертації

Опис автореферата дисертації – аналогічний опису дисертації.

## 2.2.9 Опис стандарту

### Формат опису

Номер і назва стандарту у транслітерації [Номер і назва стандарту в перекладі англійською]. Місце видання, Видавництво, рік видання. Кількість сторінок p.

### Примітки

- Номер і назва стандарту у транслітерації друкується *курсивом*, а переклад – прямим шрифтом.

## 2.2.10 Опис патенту

### Формат опису

Автори (усі). Назва патенту у транслітерації [Назва патенту в перекладі англійською]. Patent Держава (скорочено), по. номер, рік.

### Примітки

- Назва патенту у транслітерації друкується курсивом, а переклад – прямим шрифтом.
- Номер патенту вказується після скорочення по. і нерозривного пробілу.
- Назва держави вказується скорочено англійською мовою після слова Patent.

## 2.2.11 Опис посилання на електронний ресурс локального доступу

### Формат опису

Аналогічний відповідним описам з тих, що наведені вище, але після вихідних даних подаються відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та вид носія інформації з конкретизацією цієї інформації у дужках (CD-R, CD-RW, DVD-R тощо).

## 3 ПРИКЛАДИ

Приклади опису джерел інформації наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Приклади бібліографічних описів у звичайному і транслітерованому списках літератури

Список літератури	References
1	2
<b>Опис книги</b>	
Иванов Л. В., Смирнов В. С. <i>Факторный анализ в социальных исследованиях</i> . Москва: Наука, 1996. 352 с.	Ivanov L. V., Smirnov V. S. <i>Faktorny analiz v sotsial'nykh issledovaniyakh</i> [The factor analysis in social research]. Moscow, Nauka Publ., 1996. 352 p.
Власов П. К., Липницкий А. В., Луцких И. М., Макшанов С. И., Маничев С. А., Никифоров Г. С., Почебут Л. Г., Смирнов П. И., Ходырева Н. В., Хрящева Н. Ю. <i>Психология менеджмента</i> / ред. Никифоров Г. С. Харьков: Гуманит. центр, 2007. 300 с.	Vlasov P. K., Lipnitskiy A. V., Lushchikhina I. M., Makshanov S. I., Manichev S. A., Nikiforov G. S., Pochebut L. G., Smirnov P. I., Khodyreva N. V., Khryashcheva N. Yu. <i>Psikhologiya menedzhmenta</i> [Psychology of Management]. Kharkov, Gumanit. tsentr Publ., 2007. 510 p.
<b>Опис перекладної книги</b>	
Харман Г. <i>Современный факторный анализ</i> . Москва: Статистика, 1972. 489 с.	Harman Harry H. <i>Modern factor analysis</i> . 2nd Revised ed. Chicago and London, U. of Chicago Press, 1968. 494 p. (Rus. ed.: Harman H. <i>Sovremennyy faktorny analiz</i> . Moscow, Statistika Publ., 1972. 489 p.).
<i>Классификация и кластер</i> / ред. Дж. Вэн Райзин. Москва: Мир, 1980. 389 с.	Van Ryzen J., ed. <i>Classification and clustering</i> . New York, Academic Press, 1977, 467 p. (Rus. ed.: Van Ryzen J., ed. <i>Klassifikatsiya i klaster</i> . Moscow, Mir Publ., 1980. 389 p.).
<b>Опис статті з журналу</b>	
Петров В. С. Применение методов кластерного анализа при обработке данных экспертного опроса. <i>Изв. АН СССР. Сер.: Техн. кибернетика</i> . 1985. Т. 202, № 3. С. 15–18.	Petrov V. S. Primenenie metodov klasterного analiza pri obrabotke dannykh ekspertного oprosa [The application of methods the cluster analysis at data processing expert survey]. <i>Izvestiya AN SSSR. Seriya: Tekhnicheskaya kibernetika</i> . 1985, vol. 202, no. 3, pp. 15–18.
Zhang Z., Zhu D. Experimental research on the localized electrochemical micro-machining // <i>Электрохимия – Russian Journal of Electrochemistry</i> . 2008. Т. 44, № 8. С. 926–930. doi: 10.1134/S1023193508080077	Zhang Z., Zhu D. Experimental research on the localized electrochemical micro-machining. <i>Russian Journal of Electrochemistry</i> . 2008, vol. 44, no. 8, pp. 926–930. doi: 10.1134/S1023193508080077
<b>Опис статті з триваючого видання (збірника праць)</b>	
Тишков В. Т. Кластерный анализ в социальных исследованиях. <i>Вестн. Харьк. политехн. ин та. Сер.: Техн. кибернетика и ее приложения</i> . Харьков, 1990. № 260, вып. 10. С. 5–7.	Tishkov V. T. Klasterный analiz v sotsial'nykh issledovaniyakh [A cluster analysis in social researches]. <i>Vestn. Khar'k. politekhn. in-ta. Ser.: Tekhn. kibernetika i ee prilozheniya</i> [Bulletin of the Kharkov Polytechnic Institute. Series: Technical cybernetics and its applications]. Kharkov, 1990, no. 260, issue 10, pp. 5–7.
Лобанова Л. С., Пасичник В. О., Черняк О. О. Оптимізація обчислень в інтегральному методі найменших квадратів наближення функцій однієї та двох змінних. <i>Вісник НТУ «ХПІ»</i> . Харків, НТУ «ХПІ», 2010. № 9. С. 57–62.	Lobanova L. S., Pasichnyk V. O., Chernyak O. O. Optymizatsiya obchyslen' v intehral'nomu metodi naymenshykh kvadratnykh nablyzheniya funktsiy odniyeyi ta dvokh zminnykh [Optimization of calculations in the integral method of least squares approximation of functions of one and two variables]. <i>Visnyk NTU "KhPI"</i> [Bulletin of the National Technical University "KhPI"]. Kharkiv, NTU "KhPI" Publ., 2010, no. 9, pp. 57–62.

Продовження табл. 1

1	2
Иванов Л. В., Петров В. С. Новый алгоритм классификации объектов, описываемых качественными признаками. <i>Статистический анализ социально-экономических данных</i> / ред. Р. В. Сидоров. Київ: Наук. думка, 1997. С. 57–65.	Ivanov L. V., Petrov V. S. Novyy algoritm klassifikatsii ob'ektov, opisyyvaemykh kachestvennymi priznakami [The new algorithm the classification of objects as described qualitative characteristics]. <i>Statisticheskyy analiz sotsial'no-ekonomicheskikh dannykh</i> [Statistical analysis of socio-economic data]. Kiev, Nauk. dumka Publ., 1997, pp. 57–65.
<b>Опис матеріалів конференції</b>	
Иванов Л. В. Статистический подход к обработке социологических данных. <i>Труды междунар. конф. «Социология и математика»</i> . Т. 2. Харьков: НТУ «ХПИ», 2006. С. 5–9.	Ivanov L. V. Statisticheskyy podkhod k obrabotke sotsiologicheskikh dannykh [The statistical approach to the processing sociological data]. <i>Trudy mezhdunar. konf. "Sotsiologiya i matematika"</i> . T. 2 [Proc. of the Int. Conf. "Sociology and Mathematics". Vol. 2]. Kharkov, NTU "KhPI" Publ., 2006, pp. 5–9.
Гамаюн І. П., Безменова О. М. Оцінювання міри схожості між об'єктам, що характеризуються кількісними і номінальними ознаками. <i>Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. Тези доповідей XXI міжнародної науково-практичної конференції</i> . Ч. 1 (29–31 травня 2013 р., Харків). Харків: НТУ «ХПИ», 2013. С. 9.	Gamayun I. P., Bezmenova O. M. [Assessment of the degree of similarity between objects that are characterized by quantitative and nominal attributes]. <i>Informatsiyini tekhnolohiyi: nauka, tekhnika, tekhnolohiya, osvita, zdorov'ya. Tezy dopovidey XXI mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi</i> . Ch. 1 (29–31 travnya 2013 r., Kharkiv) [Information technology: science, engineering, technology, education, health. Abstracts of the XXI Int. Sci.-Pract. Conf. Part 1 (29–31 May 2013, Kharkov)]. Kharkiv, NTU "KhPI" Publ., 2013, p. 9.
<b>Опис посилання на Internet-ресурс</b>	
Голубев Л. Н., Безменов Н. И. Применение факторного анализа в онкологических исследованиях. <i>Вестник Харьковского политехнического института: сб. науч. тр.</i> Харьков: Вища шк., 1984. № 209: Техническая кибернетика и ее приложения, вып. 4. С. 38–39. URL: <a href="http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/33043">http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/33043</a> (дата обращения 25.12.2017).	Golubev L. N., Bezmenov N. I. Primenenie faktornogo analiza v onkologicheskikh issledovaniyah [The use of factor analysis in cancer research]. <i>Vestnik Har'kovskogo politehnicheskogo instituta: sb. nauch. tr.</i> [Bulletin of the Kharkov Polytechnic Institute: Sat. sci. tr.] Kharkov, High school Publ., 1984, no. 209: Tehnicheskaja kibernetika i ee prilozhenija [Technical Cybernetics and its Applications], issue 4. pp. 38–39. Available at: <a href="http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/33043">http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/33043</a> (accessed 25.12.2017).
<i>Вісник НТУ «ХПИ»</i> / Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». URL: <a href="http://vestnik.kpi.kharkov.ua">http://vestnik.kpi.kharkov.ua</a> (дата звернення: 30.03.2014).	<i>Visnyk NTU "KhPI"</i> [Bulletin of the National Technical University "KhPI"]. Available at: <a href="http://vestnik.kpi.kharkov.ua">http://vestnik.kpi.kharkov.ua</a> (accessed 30.03.2014).
Чеканов Д. <i>Рендеринг с помощью вокселей: новый уровень графики в играх?</i> . URL: <a href="http://www.thg.ru/graphic/voxel_ray_casting">http://www.thg.ru/graphic/voxel_ray_casting</a> (дата звернення: 20.01.2013).	Chekanov D. <i>Rendering s pomoshch'yu vokseley: novyy uroven' grafiki v igrakh?</i> [Rendering using bills: a new level of graphics in games?]. Available at: <a href="http://www.thg.ru/graphic/voxel_ray_casting">http://www.thg.ru/graphic/voxel_ray_casting</a> (accessed 20.01.2013).
<b>Опис дисертації</b>	
Северин В. П. <i>Модели и методы оптимизации показателей качества систем автоматического управления энергоблока атомной электростанции: дис. ... д-ра техн. наук: 05.13.07</i> . Харьков, 2007. 470 с.	Severin V. P. <i>Modeli i metody optimizatsii pokazateley kachestva sistem avtomaticheskogo upravleniya energobloka atomnoy elektrostantsii: dis. ... d-ra tekhn. nauk 05.13.07</i> [Models and methods for optimization of parameters of quality systems of automatic control of power unit a nuclear power plant. Dr. eng. sci. diss.]. Kharkov, 2007. 470 p.
Азаренков В. И. <i>Аналитическое решение уравнения теплопроводности в задачах анализа и синтеза температурных полей радиоэлектронной аппаратуры: дис. ... канд. техн. наук: 01.05.02</i> . Харьков, 2015. 225 с.	Azarenkov V. I. <i>Analiticheskoe reshenie uravneniya teploprovodnosti v zadachakh analiza i sinteza temperaturnykh poley radioelektronnoy apparatury: dis. ... kand. tekhn. nauk 05.13.07</i> "Avtomatyzatsiya tekhnolohichnykh protsesiv" [Analytical solution of the heat equation in tasks of analysis and synthesis of temperature fields of radio electronic equipment. Candidate eng. sci. diss. (Ph. D.)]. Kharkov, 2015. 225 p.
<b>Опис автореферата дисертації</b>	
Северин В. П. <i>Модели та методи оптимізації показників якості систем автоматичного керування енергоблоку атомної електростанції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра техн. наук: спец. 05.13.07 «Автоматизація технологічних процесів»</i> . Харків, 2007. 35 с.	Severin V. P. <i>Modeli ta metody optymizatsiyi pokaznykiv yakosti sistem avtomatychnoho keruvannya enerhobloku atomnoyi elektrostantsiyi: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya d-ra tekhn. nauk: spets. 05.13.07</i> "Avtomatyzatsiya tekhnolohichnykh protsesiv" [Models and methods for optimization of parameters of quality systems of automatic control of power unit a nuclear power plant. Abstract of a thesis dr. eng. sci. diss. 05.13.07 "Automation of technological processes"]. Kharkiv, 2007. 35 p.

Кінець табл. 1

1	2
Джафарі Хенджані Сайед Моджтаба. <i>Багатокритеріальний синтез інтелектуальних систем керування енергоблоків АЕС генетичними алгоритмами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.07 «Автоматизація технологічних процесів»</i> . Харків, 2010. 20 с.	Dzhafari Khendzhani Sayed Modzhtaba. <i>Bahatokryterial'nyy syntezi intelektual'nykh system keruvannya enerhoblokov AES henetychnymy alhorytmamy: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. tekhn. nauk: spets. 05.13.07 "Avtomatyzatsiya tekhnolohichnykh protsesiv"</i> [Multicriterial synthesis of intellectual control systems NPP by genetic algorithms. Abstract of a thesis candidate eng. sci. diss. (Ph. D.) 05.13.07 "Automation of technological processes"]. Kharkiv, 2010. 20 p.
<b>Опис стандарту</b>	
ДСТУ 3582:2013. <i>Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.</i>	DSTU 3582:2013. <i>Informatsiya ta dokumentatsiya. Bibliografichnyy opys. Skorochennya sliv i slovospoluchen' ukrayins'koyu movoyu. Zahal'ni vymohy ta pravyla</i> [State Standard 3582:2013. Information and documentation. Bibliographic description. Abbreviations of words and phrases in Ukrainian. General requirements and rules]. Kyiv: Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine Publ., 2014. 15 p.
ГОСТ 8.586.5–2005. <i>Методика виконання измерений расхода и количества жидкостей и газов с помощью сужающих устройств</i> . Москва: Стандартинформ, 2007. 10 с.	GOST 8.586.5–2005. <i>Metodika vipolneniya izmerenii. Izmerenie raskhoda i kolichestva zhidkosti i gazov s pomoshch'iu suzhaiushchikh ustroystv</i> [State Standard 8.586.5–2005. Method of measurement. Measurement of flow rate and volume of liquids and gases by means of orifice devices]. Moscow, Standartinform Publ., 2007. 10 p.
<b>Опис патенту</b>	
Палкин М. В. Пат. 2187888, Российская Федерация. <i>Способ ориентирования по крену летательного аппарата с оптической головкой самонаведения</i> . 2006.	Palkin M. V. <i>Sposob orientirovaniia po krenu letatel'nogo apparata s opticheskoi golovkoi samonavedeniia</i> [The way of orientation of the roll of aircraft with optical homing head]. Patent RF, no. 2280590, 2006.
Чугаева В. И. Пат. 2187888, Российская Федерация. <i>Приемопередающее устройство</i> . 2002.	Chugaeva V. I. <i>Priemoperedayushchee ustroystvo</i> [The transceiver]. Patent RF, no. 2187888, 2002.
<b>Опис посилання на електронний ресурс локального доступу</b>	
Фленов М. Е. <i>Библия</i> С#. 2-е изд. Санкт-Петербург: БХВ-Петербург, 2012. 1 електр. опт. диск (DVD-RW).	Flenov M. E. <i>Bibliya</i> С#. 2-е изд. [The C # Bible. 2 nd ed.]. St. Petersburg, BHV-Petersburg Publ., 2012. 1 electronic optical disc (DVD-RW).

## Список літератури

1. ДСТУ 8302:2015 *Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання* / ДП «УкрНДНЦ»; розроб. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 18 с.
2. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 *Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT) / Нац. стандарт України. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.*
3. ДСТУ 3582:2013. *Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.*
4. ГОСТ Р 7.0.12–2011. *Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на русском языке. Общие требования и правила / Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии*. Москва: Стандартинфо, 2012. 16 с.
5. ДСТУ 7093:2009 *Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD) / Межгосударственный совет по стандартизации, метрологии и сертификации (МГС)*. Москва: Стандартинфо, 2016. 83 с.
6. ДСТУ 6095:2009 *Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікацій (ГОСТ 7.88-2003, MOD) / Держспоживстандарт України. Київ: Держспоживстандарт України, 2009. 6 с.*
7. Кириллова О. В. *Редакционная подготовка научных журналов по международным требованиям. Рекомендации эксперта БД Scopus. Часть 1*. Москва, 2013. 90 с. URL: [http://elsevierscience.ru/files/kirillova\\_editorial.pdf](http://elsevierscience.ru/files/kirillova_editorial.pdf) (дата звернення:25.01.2018).